

ΑΝΩΤΑΤΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ ΚΥΠΡΟΥ
ΔΕΥΤΕΡΟΒΑΘΜΙΑ ΔΙΚΑΙΟΔΟΣΙΑ

(Νομικό Ερώτημα αρ. 356)

27 Ιουνίου, 2006

[Χρ. Αρτεμίδης, Π., Π. Αρτέμης, Γ. Κωνσταντινίδης, Δ. Φρ. Νικολαΐδης,
Γ, Νικολάου, Μ. Κρονίδης, Τ. Ηλιάδης, Α. Κραμβής, Ρ. Γαβριηλίδης,
Δ. Χατζηχαμπής, Ε. Παπαδοπούλου,
Μ. Νικολάτος, Δ/στες]

ΚΟΥΛΛΑ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ,

Αιτήτρια,

και

ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ

Καθ' ου η αίτηση.

Α. Βραχίμης, για την Αιτήτρια.

Σ. Δράκος, για τον Καθ' ου η αίτηση.

Α Π Ο Φ Α Σ Η

ΑΡΤΕΜΙΔΗΣ, Π.: Ενώπιον του Οικογενειακού Δικαστηρίου Λευκωσίας εκκρεμεί αίτηση της αιτήτριας εναντίον του καθ' ου η αίτηση, συζύγου της, για την αποκλειστική χρήση της συζυγικής στέγης. Ο δικηγόρος της αιτήτριας παρουσίασε πρώτος την υπόθεση της, εφόσον αυτή είχε το βάρος της απόδειξης της αιτήσεως της, με την κατάθεση των

μαρτύρων της ενώπιον του Δικαστηρίου. Ακολούθησε η παρουσίαση της υπόθεσης από το δικηγόρο του καθ' ου η αίτηση. Ο τελευταίος ισχυρίστηκε στη μαρτυρία του πως η Ελένη Λάτσιου, αδελφή της αιτήτριας, και κάποιος Κώστας Αριστείδης είπαν πως η αιτήτρια τους παραδέχτηκε ότι διατηρούσε εξωσυζυγική σχέση και αυτός ήταν ο λόγος της εγκατάλειψης της συζυγικής στέγης και της διακοπής της συμβίωσης. Η μαρτυρία αυτή είναι βεβαίως εξ ακοής.

Μετά την τροποποίηση του περί Αποδείξεως Νόμου, με το Ν.32(1)/2004, τέτοιας φύσεως μαρτυρία δεν αποκλείεται από οποιαδήποτε διαδικασία ενώπιον οποιουδήποτε Δικαστηρίου, εφόσον τηρηθούν οι προϋποθέσεις του Νόμου.

Όταν δόθηκε η πιο πάνω μαρτυρία από τον καθ' ου η αίτηση, ο δικηγόρος της αιτήτριας ζήτησε από το Δικαστήριο να του επιτραπεί να κλητεύσει τα δύο πρόσωπα, στα οποία αποδιδόταν η αρχική δήλωση, για να τα αντεξετάσει. Το αίτημα του δικηγόρου βασίστηκε στις διατάξεις του άρθρου 26(1) του πιο Νόμου, που έχει ως εξής:

«26.-(1) σε περίπτωση κατά την οποία οποιοσδήποτε διάδικος προσάγει εξ ακοής μαρτυρία και δεν κλητεύει ως μάρτυρα στη διαδικασία το πρόσωπο, το οποίο είχε προβεί στην αρχική δήλωση, τότε οποιοσδήποτε άλλος διάδικος δύναται, με την άδεια του Δικαστηρίου, να κλητεύει το εν λόγω πρόσωπο για να το αντεξετάσει σε σχέση με τη δήλωσή του και η αντεξέταση θα γίνεται πριν ο εν λόγω διάδικος αρχίσει την υπόθεση του.»

Ηγέρθη τότε ζήτημα αντισυνταγματικότητας της καταληκτικής φράσης (που υπογραμμίζεται) του πιο πάνω άρθρου. Η αιτήτρια, όπως είπαμε, είχε ήδη παρουσιάσει πρώτη την υπόθεση της με τους μάρτυρες της. Η επίμαχη εξ ακοής μαρτυρία δόθηκε από τον καθ' ου η αίτηση όταν αυτός άρχισε την υπόθεση του. Ήταν, επομένως, εκ των πραγμάτων αδύνατο ο δικηγόρος της αιτήτριας να κλητεύσει, με την άδεια του Δικαστηρίου, τους δύο μάρτυρες για να τους αντεξετάσει «προτού αρχίσει την υπόθεση του», όπως διαλαμβάνει η σχετική επίμαχη καταληκτική διάταξη του άρθρου, αφού είχε ήδη παρουσιάσει την υπόθεση του. Ο δικηγόρος της αιτήτριας ζήτησε τότε να παραπεμφθεί από το δικάζον Δικαστήριο στο Ανώτατο Δικαστήριο θέμα αντισυνταγματικότητας του επίμαχου μέρους του πιο πάνω άρθρου του Νόμου.

Το πρωτόδικο Δικαστήριο, συμφωνώντας με την εισήγηση του δικηγόρου της αιτήτριας, πως εγειρόταν ζήτημα αντισυνταγματικότητας της επίμαχης διάταξης που είναι ουσιώδες για τη διάγνωση της εκκρεμούσας υπόθεσης ενώπιον του, το παρέπεμψε για να αποφανθεί επ' αυτού το Ανώτατο Δικαστήριο. (άρθρο 144 του Συντάγματος)

Είναι φανερό πως το επίμαχο μέρος του άρθρου στερεί από την εδώ αιτήτρια το δικαίωμα να χρησιμοποιήσει τις ουσιαστικές διατάξεις του, δηλαδή να καλέσει για να αντεξετάσει τους μάρτυρες στους οποίους αποδίδεται η ενστάσιμη δήλωση. Αντίθετα, το δικαίωμα αυτό διατηρείται γενικά για το διάδικο, ο οποίος κατά την ακολουθούμενη διαδικασία δεν θα έχει αρχίσει την υπόθεση του. Δημιουργείται έτσι ανισότητα όπλων στους διάδικους, απαραίτητο στοιχείο της δίκαιης δίκης, όπως αυτή διασφαλίζεται στο

άρθρο 30.3(γ) του Συντάγματος και πλήττεται η αρχή της ισότητας, που επίσης διασφαλίζεται στο άρθρο 28 του Συντάγματος.

Κρίνουμε, ως εκ τούτου, πως το μέρος της επίμαχης διάταξης που προβλέπει: «και η αντεξέταση θα γίνεται πριν ο εν λόγω διάδικος αρχίσει την υπόθεση του», είναι αντισυνταγματική. Να παρατηρήσουμε πως η αντισυνταγματικότητα της διάταξης προκύπτει από το γεγονός πως παρεμβάλλεται στο τέλος του ουσιαστικού μέρους του άρθρου, που έχει ορθές θα λέγαμε πρόνοιες, ιδιάζουσα ρύθμιση που αφορά στο στάδιο της διαδικασίας, κατά το οποίο αυτό το ουσιαστικό δικαίωμα ασκείται. Με την παρεμβολή όμως αυτής της επίμαχης ρύθμισης η Βουλή, φανερά χωρίς να το επιδιώκει, αφαίρεσε το ουσιαστικό δικαίωμα που δημιουργεί το άρθρο σε ό,τι αφορά ορισμένους διάδικους στη δίκη, πολιτική ή ποινική, όπως συνέβη στην παρούσα περίπτωση. Η επίμαχη αυτή νομοθετική πρόνοια οδηγεί στην παραβίαση των άρθρων 28 και 30 του συντάγματος.

Ενόψει των ανωτέρω κρίνουμε πως το μέρος του επίμαχου άρθρου του Νόμου που τελειώνει με τη φράση «και η αντεξέταση θα γίνεται πριν ο εν λόγω διάδικος αρχίσει την υπόθεση του» είναι αντισυνταγματική.

Τέλος έχουμε τη γνώμη πως δεν χρειάζεται οποιοσδήποτε διαδικαστικός κανονισμός του Ανωτάτου Δικαστηρίου για να ρυθμίζει τη διαδικασία που προβλέπεται στο άρθρο. Το δικάζον Δικαστήριο, στην απόλυτη κρίση του, καθορίζει αυτή τη διαδικασία ώστε ο διάδικος, που επικαλείται τις πρόνοιες του άρθρου να τύχει και της εφαρμογής του.

Π.

Δ.

Δ.

Δ.

Δ.

Δ.

Δ.

Δ.

Δ.

Δ.

Δ.

Δ.

/μα